

Experiències personals d'alumnes sobre l'acompanyament, l'orientació i l'assessorament psicopedagògic

Iris Hernández i Cesc Notó
Persones orientadores de centre

Rebut: 04.12.25 Acceptat: 15.12.25
DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi.63.50491001>

Resum

Experiències personals d'alumnes sobre l'acompanyament, l'orientació i l'assessorament psicopedagògic

L'article analitza com viu l'alumnat (actual i exalumnes) l'acompanyament psicopedagògic i l'orientació educativa als centres de secundària. A partir de 40 testimonis recollits a través d'entrevistes i qüestionaris, es constata que gairebé tot l'alumnat ha tingut almenys un adult significatiu que els ha ofert suport emocional, acadèmic o personal. Aquest suport prové, sobretot, de tutors/es o del professorat, encara que no tinguin formació específica, o bé d'orientadors/es del centre.

Les experiències positives destaquen la importància de la figura de l'adult significatiu: una persona propera, coherent, empàtica i disponible, capaç de generar un vincle de confiança i d'oferir sosteniment emocional. En alguns casos, aquesta relació ha actuat com a factor protector davant situacions de vulnerabilitat. Tot i això, alguns testimonis relaten vivències de desatenció o incomprensió.

L'alumnat coneix i valora molt positivament la figura de l'orientador/a, però pràcticament desconeix el paper dels i les professionals de l'EAP, sovint invisibles en el dia a dia. També reclamen més temps i recursos per garantir una atenció individualitzada i una millor coordinació entre professionals.

Les reflexions finals de l'orientadora subratllen que l'orientació és, sobretot, una tasca humana basada en la presència, l'escolta i la cura. El vincle és el principal motor del creixement emocional i acadèmic del jovent, i cal que tot l'equip docent disposi de formació relacional per poder oferir un acompanyament de qualitat. L'orientació educativa es concep com un procés continu, que acompanya no només decisions acadèmiques sinó trajectòries vitals.

Paraules clau: Acompanyament psicopedagògic, Orientació educativa, Adult significatiu, Coordinació entre professionals.

Abstract

Personal experiences of students about psychopedagogical support, guidance and counselling

The article analyses how students (current and former students) experience psychopedagogical support and educational guidance in secondary schools. Based on 40 testimonies collected in interviews and questionnaires, it is found that almost all students have had at least one significant adult who has offered them emotional, academic or personal support. This support comes mainly from tutors or teachers, even if they do not have specific training, or from guidance counsellor sat the school.

The positive experiences highlight the importance of the figure of the significant adult: a close, coherent, empathetic and available person, capable of generating a bond of trust and offering emotional support. In some cases, this relationship

has acted as a protective factor in situations of vulnerability. However, some testimonies relate experiences of neglect or misunderstanding.

Students know and value the role of the guidance counsellor, but are practically unaware of the role of the EAP's professionals, which is often invisible in day-to-day life. They also demand more time and resources to guarantee individualized attention and better coordination between professionals.

The counsellor's final reflections emphasize that guidance is, above all, a human task based on presence, listening and care. The bond is the main driver of the emotional and academic growth of young people, and it is necessary for the entire teaching team to have relational training in order to offer quality guidance. Educational guidance is conceived as a continuous process, which accompanies not only academic decisions but also life trajectories.

Keywords: Psychopedagogical accompaniment, Educational guidance, Significant adult, Coordination between professionals.

Introducció

L'assessorament psicopedagògic i l'orientació educativa són funcions essencials en els centres de secundària i poden ser realitzades per diferents professionals: tutors/es, professorat, orientadors/es, professionals de l'EAP o altres adults significatius. L'objectiu d'aquest article és recollir i analitzar les opinions de l'alumnat — actual i exalumnes— sobre com han viscut aquest acompanyament, i identificar elements que poden contribuir a millorar-lo.

Aquesta recerca no pretén ser representativa estadísticament, sinó explorar experiències diverses que permetin entendre millor la vivència subjectiva de l'alumnat.

Metodologia

En total s'han recollit 40 testimonis, obtinguts mitjançant entrevistes i qüestionaris:

- 10 entrevistes a exalumnes de l'Institut Leonardo da Vinci de Sant Cugat del Vallès.
- 10 entrevistes a alumnat de 3r i 4t d'ESO de l'Institut Escola Teresa Altet de Rubí.
- 20 respostes escrites de les 60 enviades a exalumnes del Leonardo da Vinci.

La combinació d'alumnat actual i ex-alumnat permet contrastar vivències i observar possibles canvis en la percepció de l'acompanyament educatiu de l'orientador/a.

Resultats

1. Existència d'un referent d'acompanyament.

La gran majoria afirma haver tingut al centre almenys una persona que els ha ofert acompanyament psicopedagògic, emocional o acadèmic. Només un testimoni declara no haver rebut aquest suport.

Aquest suport sovint provenia de professorat o tutors/es sense formació específica en psicopedagogia, però amb voluntat d'acompanyar-los i fer-los sentir importants o de l'orientador o orientadora del centre.

2. El valor de l'adult significatiu.

La major part de respostes, especialment de l'ex-alumnat, destaca que l'acompanyament l'ha realitzat *una persona concreta*, amb qui van poder establir un vincle de confiança. Independentment del rol professional, aquests adults han tingut un impacte determinant en el seu desenvolupament emocional, social i acadèmic.

Característiques comunes d'aquestes persones referents:

- Vincle basat en la confiança i la coherència.

- Relació horitzontal, empàtica i respectuosa.
- Escolta sense judici i presència constant.
- Acceptació incondicional i capacitat de sostenir emocionalment.
- Disponibilitat i accessibilitat.
- Capacitat de posar límits amb respecte.
- Models de comportament saludable i d'autoregulació.
- Ajustament d'expectatives: altes, però realistes.
- Capacitat d'ajudar-los a posar paraules a les emocions i a gestionar-les.

En alguns casos, especialment en contextos vulnerables, aquest vincle ha compensat mancances del seu entorn i ha actuat com a factor protector.

3. Experiències negatives

Tot i la predominança de testimonis positius, algunes persones relaten situacions de desatenció, incomprensió o fins i tot sancions injustes quan demanaven ajuda. Algunes perceben que el centre no va saber llegir els seus senyals d'alarma.

4. Coneixement del rol d'orientació i de l'EAP

Orientadors/es del centre: tot l'alumnat afirma conèixer aquesta figura i valora molt positivament el seu paper, tant en l'àmbit acadèmic com en el personal.

Professionals de l'EAP: la pràctica totalitat desconeix la seva existència o funcions, fet que evidencia la invisibilitat del seu rol en el dia a dia del centre.

5. Necessitats i millores.

L'alumnat destaca la importància que hi hagi orientadors/es als centres i proposa:

- Incrementar el nombre de professionals per garantir atenció individualitzada.
- Millorar la coordinació entre tutors/es, orientadors/es i EAP.
- Reforçar espais de vincle i escolta dins del centre.
- Fer més visible la tasca dels professionals externs.

Conclusions

Les conclusions principals que es desprenen d'aquesta recerca són:

- L'alumnat valora molt positivament l'acompanyament i l'orientació rebuda al centre.
- El factor determinant és **la persona**: la seva actitud, disponibilitat, coherència i capacitat d'establir vincle.
- El rol d'orientació és percebut com a **proper, accessible i útil**.
- La tasca de l'**EAP continua essent poc coneguda** per l'alumnat, probablement per la naturalesa més indirecta de la seva feina.
- El **treball en equip** entre professionals és essencial, però encara variable segons la dinàmica interna de cada centre.
- L'alumnat demana **més recursos humans** per garantir un acompanyament més personalitzat i continuat.

Reflexions d'una orientadora

L'article em fa reflexionar en diverses qüestions: l'orientació educativa és una feina absolutament humana, on estar present i tenir cura esdevenen cabdals. Sovint tots els coneixements tècnics i organitzatius no resulten el més important, el que esdevé preminent és que l'alumnat s'adoni que el mirem i el veiem, que caminem al seu costat i que ens l'escoltem.

Els testimonis recollits posen paraules a una realitat que sovint percebem de manera intuïtiva: quan hi ha una relació de confiança, empatia i coherència, l'alumnat té la possibilitat de créixer emocionalment, guanyar autoestima i reafirmar-se. L'adult que acompanya és una figura de seguretat des de la qual el/la jove pot explorar, equivocar-se, rectificar i avançar, entenent que l'error és el camí per a millorar. Per aquest motiu podem afirmar que en l'orientació educativa hi ha una dimensió transformadora.

No vull oblidar-me de comentar que el rol d'acompanyar no sempre recau en adults amb formació específica. Això evidencia que qui impacta en els joves moltes vegades no és qui està format específicament, sinó qui mostra un posat i una actitud propers: capaç de mostrar-se present, d'escoltar sense jutjar, de respectar els ritmes d'aprenentatge, i saber sostenir emocionalment les dificultats. Tanmateix, això també posa sobre la taula la importància d'oferir formació emocional i relacional a tot l'equip docent.

Els discents creuen que calen més professionals, més espais d'escolta i més temps per fer atencions individualitzades. Aquestes propostes connecten amb una visió d'una orientació educativa entesa com un acompanyament continuat, no com una intervenció puntual.

En definitiva, la nostra estimada professió no només implica acompanyar als nostres aprenents i explicar-los quins són els millors itineraris acadèmics o professionals, sinó que vol dir tenir cura de les trajectòries vitals del nostre alumnat. Té a veure amb estar al costat quan apareixen els neguits, l'afebliment, els dubtes o els bloquejos, treballant per fer aflorar les fortaleces, fortificant la seva confiança i contribuint a obrir nous horitzons. En paraules de Mercè Traveset, cal acaronar al nostre alumnat i alhora empènyer-lo. Acompanyar és un art i un acte emocional, social i pedagògic necessari per esdevenir centres educatius realment inclusius i amb un component més humà.

Correspondència amb els autors:

Iris Hernández. E-mail: ihernandez@ieteresaaltet.cat.

Cesc Notó. E-mail: cesc.noto@gmail.com